Ч. 238. Львів, Субота, дня 20. жовтня (2. падолиста) 1901. Річник V.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:
на цїлий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:
на цїлий рік . . 16 рублїв або 36 франків
на пів року . . 8 рублїв або 18 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Знов не йде!

(X) Надії покладані на діяльність ради державної вельми замрачили ся. Промова молодоческого посла Крамаржа виголошена в середу на деннім засїданю в буджетовій розправі була рішучим виповідженєм війни мінїстерству д-ра Кербера. Але не лише се: єго промова була строгою критикою всего парляментарного уладженя в Австриї, не виключаючи і краєвих соймів. Др. Крамарж заявив зовсїм рішучо: Чехи вижидали два роки від знесеня язикових розпорядків вдоволеня з боку правительства, а тим часом правительство говорить тепер лише про відроченє на иньші часи національних домагань, піддержує всенїмецкий рух і змаганє »Los von Rom«, що є грізною небезпечностю для Австриї. Терпеливість ческого народу вичерпала ся до самого краю, отже чеські посли зуміють за всяку цїну перебити пляни правительства. По теперішній радї державній, а навіть по теперішних соймах не можна нїчого сподївати ся, мусить наступити зовсїм иньше уладженє монархії.

Замітно, що сю річ, виголошену серед вельми численно зібраних послів, часто оплескували не лише чеські і иньші славяньскі посли, але також деколи і польскі посли, коли тимчасом Нїмцї вислухали її зовсїм спокійно, а навіть всенїмцї мовчали якби закляті, що видало ся всїм вельми підозріним.

Відповідь д-ра Менґера на промову д-ра Крамаржа була вельми слаба і обертала ся коло теми, що язикові розпорядки були великою кривдою заподїяною нїмецкому народови, а знесенє тих розпорядків є лише усуненє кривди. Зате Шенерериянець др. Барайтер закінчив свою річ окликом: »ми хочемо або нїмецкої Австриї або нїякої!«

На вечірнім засїданю промовляв мінїстер-президент др. Кербер на вельми тяжке обжалованє д-ра Крамаржа і висловив, що перебивати в сїй хвилї пляни правительства значить щось більше як ударемнити заміри правительства; значить — виставити материяльне добро населеня на найбільшу небезпечність. Вимірений в гору докір пособлюваня всенїмецкого руху не осягне цїли, а державний гостинець Австриї іде тепер поміж культурними і економічними питанями. Правительство полишає національні спори сторонництвам, а буде лише дбати о розвиток народів і лад.

Тим способом відклонив др. Кербер, серед грімких оплесків Нїмців, а особливо всенїмців, а гучних протестів і окликів Чехів і иньших славяньских послів, всяке вмішуванє правительства в національні спори і відклонив всякі національні уступки, хоч при сїй нагодї прирік Італїянцям основанє унїверситету, яко вислїд галабурд нїмецких студентів на унїверситетї в Інсбруку.

Др. Жачек, моравский Чех, віцепрезидент палати, хоч не був на черзї бесїдників по мінїстрі-президентї, виступив з доповненєм обжалованя мінїстерства і піддержував виводи др. Крамаржа деякими подробицями та осягнув в палатї неменше признанє, як др. Крамарж.

Годить ся ще примітити, що докір д-ра Крамаржа про пособлюванє всенїмців відпер мінїстер-президент зовсїм голословним запереченєм, що не має нїчого спільного з нїякими проґрамами сторонництв, а се мало викликати і між християньскими социялами велике невдоволенє. Як N. Wiener Journal звіщає, між д-ром Люеґером а д-ром Кербером відбула ся після того в кульоарах вельми різка суперечка.

Молодочехи розпочали отже рішучий опір проти правительства, а по їх сторонї неперечно стоїть мінїстер др. Резек, котрий вже від кількох днїх не являє ся на засїданях посольскої палати задля ріжницї в поглядах з мінїстром-президентом. Наколи не послїдує в тих днях який зворот, то в понедїлок Чехи почнуть обструкцию. До того ще й всенїмцї внесли нагле внесенє в справі африканьскої війни.

Допись.

Тернопіль.

(*Побут о. Митрополита*).

Ненадїйну, але вельми велику утїху справив нашій молодїжи шкільній ВПреосьвященний Митрополит, візитуючи через два днї всї наукові заведеня. Про постанову Єго Преосьвященьства довідались о. катехити доперва, коли достойний Владика явив ся в мурах ґімназиї в супроводї о. декана Громницкого. Випитував учеників будьто поодинокими клясами, будь зібраних в одній клясї. Своєю незрівнаною вічливостию підбив собі ВПреосьвященний серця молодїжи так, що днесь по хатах, де є студент, не чуєш иньшого розговору, іно оповіданє студентів, як то щиро, прихильно, мудро Високопреосьвященний випитував їх та подавав науки. Ось що оповідали менї ученики з висшої ґімназиї: Наш любий Митрополить в одній хвилинї уняв нас собі, бо наколи війшов до одної кляси, де Русини осадились по одній, а по другій Поляки, поспитав супроводжаючого директора: »А котрі-ж то мої Русини«. Сї слова нас зелектризували.—Подібне вражінє викликав Преосьвященний і в иньших наукових заведенях. Розмовами з учителями глубоко тронув і Поляків-учителїв. На архиєрейскій Службі Божій о 7. год. з рана я-

---

ПЕТРО АЛЬТЕНБЕРҐ.

РОМАН НА СЕЛЇ.

Юрко, чудово-гарний парубок, помічник огородника, любить паню Р. у віллї Р. в липовим парком.

Від чотирох лїт не покидає того місця, що є vis-á-vis.

Ранком й вечером навіває вітрець запах лип — — —.

Місце погане, страва недобра, пан лихий —.

Юрко спить в замкненій шопі. Все стоїть отвором, а у ночи такий запах стелить ся — —.

До біса! Його панї не може спати, а в замкненій шопі цвите, дише молодість — — —.

У його лиш гадка одна: »Царівна лип« й »коли« і »як« — — —!?

Задзвенїли шклянні двері — — — до біса!

А вона царівна липового парку невдержимо біжить проти його, дорогою розчарованя, розумованя, часу — — —.

»Вона дала менї на ‚дзиґар‘« — сказав він раз — »а я єї поцїлував в руку — —«.

Відтак глядить він знова »з арени свойого житя« й видить далеку, безконечну дорогу — —.

До біса! Панї не може спати, а в замкненій шопі цвите, дише молодість — — —.

Панї Р. спить, спить — — —.

До біса — — —!

Ранком й вечером навіває вітрець запах лип — — —.

На селї.

Ганна й Альберт сидять пополудни в верандї своєї віллї над озером.

Веранда блестить червоно-рубіновими листками винограду.

Альберт курить »Henry Clay, Perfectos« й читає »Zola, Germinal«.

Дама споглядає на прибережний город.

На корчах звисали лиснїючі, червоні ягоди й темні, непрозрачні. Малі чорно-крилі пташки легко злїтали з галузки на галузку й без шелесту зникали. Поля обсипані ясно фялковими, осїнними цьвітами. Верхи корчів, наче темні гнїзда порозвішувані над синявою пропастию. Темні листочки телїпали ся на них, як помучені, іграючі метелики. З лїщини повільно спадали раз-по-раз листки — — —. Дама чує »працальне слово природи« — — —!

Дама споглядає у далеч озера.

Озеро.

5. година: Блищить, як виострені мечі Толеданів серед битви. Скалисте пасмо гір ясне, аж прозначне.

6. година: Вода в синявих ручаях й потоках бронзово-червона. Скалисте пасмо гір стає рожеве, як шкло.

½7. година. Цитриново-жовте озеро працає заходяче сонце, ніжний легіт завіває запахом геліотропу. Скалисте пасмо гір стає як аметист.

7. година. Вода в сїрих потоках й ручаях, червона, як мідь і темно-зелена. Скалисте пасмо гір блїдне — — —.

Директор банку замикає книжку й на знак загинає картку. Він думає: »Germinal —! Се перший степень, пивниця людскости, праця під землею й троха душі — — — —. Ми то другий степень, праця на земли й троха душі — — —. Ганна се третий степень, жадна праця на земли й за много душі — — —«.

Він ніжно дотикаєсь руки жінки й усьміхаючись каже: Ходїм знов — — —«.

Опісля входить до хати й легко запирає двері веранди.

½8. година. Озеро наче олово застигле. Камінисте пасмо гір біло-сїре, наче обезсилена жінка.

8. година. Малий, крутий ручай блищить

влялась майже наша вся інтеліґенция, а іменно наші пані. — В свобідно провадженій розмові в домі Вч. о. пароха давав Преосьвященний поучення місцевим сьвященикам і оо. катехитам. Не диво отже, що лиш хто довідав ся о годині відїзду ВПр. Архиєрея, спішив на дворець, щоби ще раз побачити Єго і одержати благословеньство архиєрейске. На двірци зелїзниці не було ще нїколи такого здвигу народа, як в часї сего відїзду. Начальство стациї дозволило виїмкового вступу на перон. Студенти утворили шпалїр до ваґону. Коли появив ся ВПр. Митрополит на перонї, вся товпа, якби електрикою рушена, відкрила і склонила голови, щоб одержати благословеньство, в часї котрого полинув з грудей ґімназияльної молодїжи грімкий хоральний сьпів: »Многая лїта!« При всїданю окружила інтеліґенция ВПр. Достойника Церкви, щоби уцїлованєм руки оказати Єму щераз свою вдячність і пошану, а взамін за се одержати апостольске благословеньство для себе і своїх родин. Лице ВПр. Архиєрея оказувало наглядно велике зворушенє. Поклоном і словами являв Він свою вдячність — а в серци відчути мусїв: що варто для народу руского потрудитись, — він обожає своїх щирих провідників. *Ю.*

З полїтичного поля.

На послїднім засїданю державної ради президент мінїстрів др. Кербер зробив велике вражінє своєю промовою. Так нїмецкі радикальні клюби, як і молодоческий зібрали ся були зараз по засїданю на нараду, яке становиско заняти супротив рішучих заяв правительственного керманича. Взагалї уважають, що послїдна бесїда д-ра Кербера заострила ситуацию. Др. Кербер взивав до згуртованя всїх сил в сїй хвили, коли держава кладе основи до економічного житя на довгі часи. В сїй хвили мусить держава виступати на вні як солїдарна цїлість. Рішаючим тут є також відношенє до Угорщини. По сїм відношеню цїнять і Австрию за границею. Тож угода з Угорщиною є доконечною річею. Далї президент мінїстрів боронить правительство перед закидом, начеб оно не інтересувало ся рільництвом, і вказує на підвисшенє буджету рільничо-меліорацийного. Що-до прасової новелї правительство внесе єї небавом в палату. (Timeo Danaos...). Рівнож виготовляє оно проєкт обезпеченя робітників на старість і на случай неспосібности до працї і побликує єго для розбудженя дискусиї. Що-до автономії Трентіна (італїйскої части Тиролю) правительство з принципу противить ся подїлови краю, але готове признати деякі автономічні реформи в межах теперішного правно-державного ладу. В справі унїверситетских подій в Інсбруку правительство розслїдить їх сейчас по надісланю телеґрафічного справозданя. Правительство думає над полагодою справи італїйских унїверситетских студий в Австриї. Що-до руху »Los von Rom!« правительство є досить сильне, аби положити конець всякому тероризмови або недозволеній пропаґандї. Правительство не попирає всенїмецкого руху, бо стоїть понад партиями і є наскрізь обєктивне. На закиди, що правительство не займає ся національною справою, каже др. Кербер, що кабінет мусить ратувати Австрию від економічного занепаду, а то тим більше в нинїшній рішаючій хвилї. Коли партиї і народи сварять ся, правительство мусить стояти на сторожи добра загалу. (Чехи гомонять!) Мінїстер президент дякує тим сторонництвам і бесїдникам, що підпирають скору полагоду буджету, особливож Яворскому і Колови польскому. Завернувши ще раз до економічних квестий, каже Кербер, що по їх полагодї прийде черга на національну справу, яка може розвязати ся тілько дорогою взаїмних уступок. А тодї настане мир. (Брава і заперечення. Гомін і шум).

Угорский сойм уконституовав ся вчера. Президентом на 282 голосуючих, вибраний 242 голосами ґр. Альберт Аппоний, лїберал; кандидат партиї независимих Беля Ком'ятн одержав 36 голосів. Віцепрезидентами стали Беля Талїя і Гавриїл Даниель. В палатї панів іменований президентом бар. Чаки. — По переведеню 25 тїснїйших виборів, склад палати послів цифрово представляє ся так: Лїберали мають 277 послів, делеґация хорватска 40, Кошутівцї 82, сторонництво Уґрона 11, католицкі людовцї 25, другі 18. Сторонництва позістають більш-менше в незмінній силї. Замітно лише, що на місце партиї Аппонїого повстало католицке сторонництво людове. Катеґория »другі«, що не належать до жадної із головнїйших ґруп, складає ся тепер із 3 Мадярів, 10 Сасів, 4 Словаків і 1 Серба. Кромі одинїського демократа є в соймі ще одинїський селянин з Семигорода. — Під зглядом язиковим в §. 1. закона з 1868. року сказано: »Пазаяк по мисли полїтичної єдности народу, державним язиком Угорщини є мадярский, тож позістане він і язиком обрад та й ухвал сойму«. А в §. 29. того закона сказано: »Для Хорватиї, Славонії і Дальматиї, що посїдають окремі териториї і під зглядом полїтичним становлять окремий нарід, буде основою угорско-хорватска угода, після котрої у спільнім угорско-хорватскім соймі будуть могли промовляти також своїм власним язиком«. Отже лише послам тих територий, що посїдають власне законодавство і правительство, вільно так у спільнім соймі, як і в єго делеґациї користуватись язиком хорватским. На основі таких законних приписів маршалок угорского сойму не міг би допустити промов в соймі в иньшім язицї, як лише в мадярскім або хорватскім.

Конфлїкт Франциї з Туреччиною ще не полагоджений, а навіть може приняти дуже острі форми. Доносять навіть, що француске правительство рішило урядити демонстрацию французкої фльоти на турецких водах, а коли би се не помогло, навіть заокуповати якесь значне місто з пристанею і великий кусень турецкої землї, і засеквеструвати доходи з них, щоби як найскорше видобути належні квоти. Аґенция Гаваса доносить в сїй справі з Тульону: Комендант ескадри Середземного моря, Меґре, одержав наказ, щоби всї кораблї заосмотрити живностию і приготовити до відїзду. Вчера о 2. год. пополудни ескадра відплинула частинами в ріжні сторони моря в цїли виконаня воєнних вправ. Богато дневників твердить на певне, що лише частина ескадри буде маневрувати, а властива цїль виїзду є урядженє демонстрациї на турецких водах коло Сальонїки або Мітилене. Впрочім місце демонстрациї держать у великій тайнї, як і всї приготованя та рухи закривають перед некомпетентними.

Новинки.

— **Календар.** В суботу: гр.кат. Артемія; рим.-кат. *День задушний.* — В недїлю: гр.-кат. Іляріона Вел.; рим.-кат. Губерта.

— **При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залеглости і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.**

— **Видїл Наук. Тов. ім. Шевченка** оголошує отсю ухвалу з дня 30. с. м.: Супроти злобної статї поміщеної в Dziennik-у polski-м дня 17. с. м. ч. 424 а представляючої дїяльність голови Товариства проф. Грушевского шкідливою для Товариства, ухвалив Видїл Товариства Dziennik-ови polsk-ому, яко орґанови з принципу розвоєви кождого руского товариства ворожому, не відповідати, а тілько на єго клевету сконстатувати, що головно безвинною працею і ревним заходом проф. Грушевского стало ся, що Наукове Товариство ім. Т. Шевченка з огляду на єго науковий і економічний стан дійшло до того поважного розвою, в якім оно тепер находить ся. — У Львові дня 30. жовтня 1901. За Видїл *Сидір Громницкий*, заст. голови; *Др. Іван Макух*, член Видїлу.

— **Вечерниці з танцями.** Тов. »Академічна Громада« у Львові устроює в суботу дня 2. падолиста с. р. в салї »Рускої Бесїди« у Львові вечерниці з танцями. Початок о год. $8^1/_2$ вечером. Усїх товаришів просимо явити ся в лентах. — За Комітет: *О. Ш., Й. Ч.*

— **Фонд степендийний ім. епископа Пелеша.** Зі Станиславова пишуть нам: Позаяк о. І. Литвинович помимо многократних прилюдних завізвань не почував ся доси — протягом 16 лїт — до обовязку, оголосити справозданє про стан згаданого фонду, який під сю пору понад 2000 К повинен виносити, іменем ширшого кружка тих, що на той фонд складали ся, взиваємо отсим о. І. Литвиновича, щоби свого обовязку як найскорше доповнив. Пригадуємо о. І. Литвиновича слова письма сьвятого: »Всяк бо дїлай злоя, ненавидить світа (сьвітла) і не приходит ко світу, да не обличать ся дїла єго«. Чейже о. І. Ли-

---

далеко близь озера, як срібло: »Bonsoir« місяця — —.

— Не вносїть еще їди, Марійко — каже між тим муж до покоївки — ми ожидаємо — —.

З ескізів „революціонер".

Траґічні слабости суть: Їсти, коли не єсть ся голодним. Пити, коли не має ся спраги. Рухати ся, коли бажаєсь спочити. Одружитись, коли не маєсь — любови.

Природа веде нас до розуму! Коли єсьмо голодні — до хлїба. Коли маєм спрагу — до води. Коли ми умучені — до сну. Коли ми повні любови — до жінки.

Мущини любов — сьвіт!
Жінки сьвіт — любов!

Хочу бути королем, що милостинї просить у королевої, а не жебраком, що є королем у жебрачки.

Також незгідливість має свої ідеї. Єї ідея є туга за освободженєм в згідливости. Згідливість?! Се незгідливість, що стратила свою ідею.

Туга, се жадне терпінє. Се трівога! Найглибша трівога, тая вічна житейска, невіддїльна орґанїчна трівога, утратити щось, без чого не можна би більш жити — — свої груди, свій шпік, свій мозок, серце друге, що сталось нашим й що в нїм кружить наша кров, й що хоронить його, як своє власне. Коли одно з них бити перестане, то й друге замовкне. Туга се жадне терпінє. Туга се трівога — та вічна орґанїчна, нероздїльна, що мусимо вмирати самі в собі! Се смертна трівога!

Зріст.

Три є річи, що нас переносять в можність, далеко перерости себе самих. Самота, великі книжки, значить ся надрукований дух, надруковані серця великих людий й природа.

Людий, що дають впливати на себе таким річам й рівночасно зростають під впливом тих трох сонць, зовуть »диваками, перевертнями й непотрібами«.

Других, що не ростуть навіть під впливом одного сонця, що з його всї користати можуть, зовуть »дїяльними, всесьвітними горожанами«.

Вони просто зовсїм не стоять під шкідливим впливом тих трех сонць: самоти, книжки і природи!

Близнючки.

Вони були зовсїм до себе подібні — — —.

Мали ясне волося з золотистою гривкою, нїжні груди, гарні білі руки й ноги.

Нїхто не міг їх розріжнити.

Раз сказав один пан: »О, я умію їх розріжнити — — — !«

Одна мала шільдкретовий гребінь з білої маси, друга з темно-жовтої у яснім волосю з золотистою гривкою.

Вони входили й виходили — — —.

З усьмішкою передала одна з них тому панови оба шільдкретові гребінцї, той білий й темно-жовтий.

Він поцїлував їх — — — й уляг!

— Як властиво міг пан З. рішитись власне на ту одну?! — сказала раз одна дама.

— Не знаю властиво, як то сталось — відказав пан Г. — бо він власне взяв тамту другу!

Се був неудачний жарт й всї сьміялись. Особливо одна.

Але пізнїйше взяв він справдї єї — — тую другу!

Тая вкрилась румянцем!

Але тамта друга стала блїда — — — —.

Тепер їх можна було розріжнити — — — тую одну і другу!

Перевів з нїмецкого
Осип Крілик.

твинович яко екзамінатор при всїляких »іспитах«, повинен добре знати і розуміти згаданий цитат письма сьвятого. Наколибисьмо і по сїм завізваню не одержали від о. І. Литвиновича докладного рахунку з того фонду — подібних рахунків маємо до о. І. Литвиновича більше — будемо мусїли, з уваги на память епископа Пелеша та добро бідної шкільної молодїжи, віддати цїлу справу — хоч з найбільшою прикростию — під опіку державної прокураториї. Розуміє ся, що потягнемо до відвічальности також всїх тих, що мали право і обовязок вглянути в сю справу, а чомусь то не хотїли, хоч могли. Русь галицка чейже не має на стільки гроша, щоби могла для особистих симпатий позваляти собі на »панами«. Тому заявляємо ще раз, що так важної справи не залишимо, доки єї не виведемо на сьвіт Божий, бо в чім як в чім, а в справах публичного добродїйного гроша »hört die Gemüthlichkeit auf«.

— **З Коломиї** пишуть нам: Завдяки Хв. Редакциї дістали ми сими днями адмінїстратора парохії, якого ми жадали, в особі о. д-ра Хомишина зі Станиславова, а цїломудрений декан (кацап-issimus ізрядний друг д-ра Дудикевича) о. Павел Глїбовицкий зі Слобідки Лїсної віддав вже управу парохії в єго руки. Надїємо ся, що знаменитий орґанїзатор брацтв церковних та ревний опікун убогих відповість вповнї щирим нашим інтенциям та бажаням, з якими єго витаємо.

— **Віцепрезидент** шкільної краєвої ради др. Плажек приїде до Львова дня 9. падолиста с. р. а не 5., як доносять польскі часописи.

— **Іменованя і перенесеня.** Намісник іменував концепістів намісництва: М. Яґусїньского, К. Спалького, Сев. Дольницкого. Йос. Рібенбавера і д-ра А. Баля повітовими комісарями, а концептових практикантів намісництва д-ра А. Завістовского і Вол. Менсовича концепістами намісництва; дальше іменував рахункових офіциялів намісництва: Т. Штерпаля, Мар. Крушиньского, Л. Хмуровича, К. Шибіньского і Л. Мавтнера рах. ревідентами; М. Станкевича, К. Вербовича, Евг. Фридриха, В. Зубицкого, В. Зайончковского, В. Здановича і Йос. Ваймера рахунковими офіциялами; Альфреда Фальковского, Вол. Ваґнера, Миколу Сіяка, Д. Зброжка, Володимира Кмицикевича, Меч. Слоневского і Чесла Лїнкера рах асистентами в намісництві;

переніс повітових секретарів: А Ґрубера зі Скалата до Живця, Фр. Голянека зі Снятина до Стрия, Т. Мендиса з Бжеска до Тарнобжеґа і канцелїстів намісництва: Едв. Шамшулю з Тарнобжеґа до Яворова, Семена Юзьву зі Стрия до Снятина і Мих. Стажевского з Живця до Снятина;

іменував канцелїстами намісництва: Окт. Пєрожиньского для Скалата, Вол. Торуньского для Ярослава, Каз. Бавтру для Кольбушевої, Ант. Чубака для Тернополя, Яна Фрайзінґера для Н. Санча, Як. Квасняка для Санока, Льва Коритовского для Білої, Макс. Левандовского для Бродів, Ад. Кухарчика для Бжеска і Мих. Лебіщака для Бучача.

Президент мінїстрів покликав старосту д-ра Фр. Родера з Золочева до служби в намісництві; управу староства в Кольбушевій поручив повіт. комісареви Мих. Ховцкому; секретарови намісництва Гієронимови Заградникови поручив управу староства в Косові.

— **Подяка**: Видїл Товариства »Шкільна Поміч« в Самборі складає отсим прилюдну подяку ВП. п. Фелїксови Созаньскому, властителеви Корналович і Гординї, за щедрий дар будового материялу, підвалин і стовпів на новий дім *для бурси „Шкільної Помочи“ в Самборі.* — З причини більшого напливу шкільної молодїжи приступить Товариство з весною до будови нового дому на 60 учеників на закупленій сего року реальности. В старім домі поміщено в сїм шк. роцї заледво 32 учеників, а то 6 з ґімназиї, 6 з семинариї учит., а 20 з шкіл народних і видїлових. — Всїм ВП. Добродїям місцевим і замісцевим, що зволили в минулім роцї причинити ся ласкаво датками до удержаня так гуманної та пожиточної інституциї — складає видїл сердечну подяку. Просимо і на дальшо о ласкаву память, тим більше, що з будовою нового дому для бурси стає ся дїяльність Товариства тим труднїйшою. Від Видїлу »Шкільної Помочи« в Самборі. *О. М Ортиньский* предсїдатель; *Т. Біленький*, скарбник; *Д. Котелко*, секретар.

— **Відозва.** Родимцї! З окраїни буковиньскої Руси відзиває ся голос до Вас о поміч.

На граници Семигорода а Румунії серед вічно зелених гір між румуньско-нїмецким населенєм, в найбільшім містї купільнім Дорнї-Ватрі, живе пару соток Русинів руско-католиків. Они належать до парохії руско-кат. в Кімполюнзї, віддаленім від Дорни около шість миль. Серед шалїючого моря розбурханих филь румуньскої пропаґанди та нїмецкого добре збудованого корабля, несесь непевно кілька слабких судев, що хвиля розбивають ся судна. Они не мають опори против сих велитнїв. Русини кождої хвилї виставлені на винародовленє, ба що більше, на утрату своєї віри від могучої тут румуньско-ориєнтальної церкви та сильного елєменту нїмецкого. Сотки вірних Русинів пропало вже тут в филях чужих а нам противних елєментів.

Наші люде пізнали вже се своє невідрадне положенє, взяли ся до дїла, постановили поставити сильну запору супроти противних филь, то є: збудувати руско-кат. церковцю в Дорнї. Початок зроблено: вистарано ся о місце під будівлю. Розходить ся о саме побудованє церкви. Люде наші тут самі найбіднїйші, не годні довершити сего великого дїла власними силами, отже просять Вас, дорогі Родимцї, о поміч. Причиніть ся своїми лептами, не відкажіть нам помочи! Русь велика, а хоть бідна, не відказує нїколи помочи для спільного добра!

Всякі датки просимо висилати до Руско-кат. Уряду парохіяльного в Кімполюнзї.

За Комітет: о. *Л. Порубальский*, парох. *Ігнатий Свістуляк.*

— **Стипендиї для студентів ветеринариї.** Краєвий видїл оголосив конкурс на дві стипендиї по 500 корон з речинцем до 15. падолиста.

— **Розрухи на унїверситетї в Інсбруцї.** Недавно іменовано д-ра Менестріну професором італїйскої мови на інсбруцкім унїверситетї, а єго перший виклад мав відбути ся ві вторник. Однак нїмецкі бурші в числї звиш 200 впали до викладової салї і свистом та криком не допустили до викладу. Нїчо не поміг ректор нї декан і др. Менестріна відложив виклад.

— **Розрухи студентів у Відни.** Звиш 300 італїйских студентів устроїли вчера демонстрациї на віденьскім унїверситетї і перед парляментом, у відповідь на демонстрациї нїмецких буршів в Інсбруцї. Полїция увязнила одного студента.

— **Акцийній гарбарнї в Ряшові**, як ми вже доносили, грозила лїквідация. Але онодї на загальних зборах акціонарів ухвалено передати гарбарню в найми п. Блюмови. Страти виносили доси 140.000 кор., або иньшими словами, половину акцийного капіталу.

— **Доповняючий вибір** одного члена повітової ради в Жовкві з сїльских громад відбуде ся дня 10. грудня.

— **Електричне осьвітленє** буде заведене в архикатедральній церкві св. Юрия і в церкві при Краківскій улицї у Львові.

— **З львівскої судової салї.** Процес війска з дневникарями покінчив ся вчера о 9. годинї вечером. Як звісно, присяжним судиям поставлено 126 питань. По 7-годинній нарадї присяжні судиї заперечили одноголосно всї питаня що-до обжалованих Реґера, Реваковича і Луцика, а більшостию голосів питаня що-до Вітика, Кольковича, Журавского і Ґлушка. На основі сего ореченя, трибунал увільнив всїх обжалованих від вини і кари.

— **Стайня чи театр.** В Кракові хочуть основати людовий театр в тамошній міській уїздильници. Внесено дві оферти до маґістрату: дир. театру Котарбіньский жадає винайму на чотири роки, без обовязку відступлюваня уїздильницї на військові кватерунки та на кіньскі ярмарки, актор Завадский годить ся на однорічний винайм з обовязком відступлюваня салї два рази до року на ярмарки та на кватерунки. Маґістрат заявив ся за офертою п. Завадзкого. Рішить рада міська: чи стайня, чи театр, бо, як замічають краківскі дневники, одно з другим не дасть погодити ся так з огляду на акторів, публику, як і на пошанованє штуки...

— **60.000 корон** відшкодованя домагає ся п. Крайнік за свою жінку, котра погибла онодї, скочивши з кінного трамваю у Львові.

— **Рекруцке ухо »im Dienstwege«.** Недавно стала ся сумна подїя в гузарскій касарни. Гузар-рекрут зненавидїв свою службу, а щоби увільнити ся з войска, взяв бритву і в темнім закутку касарняного »гофу« відтяв собі ухо та викинув єго разом з бритвою. По такій кровавій подїї побіг до касарнї і »замельдував ся« хорим. По ослабленого упливом крови приїхала кібітка і забрала єго до шпиталя. Ще того самого вечера один з єго »камратів« йшов до »кантини« і замітив, як пес ротмайстра ніс в писку щось кровавого. Гузар »загальтував« пса і відобрав єму закровавлене ухо і віддав своєму »ціммеркомендантови«. Сей припоясав шаблю, взяв ухо в ліву руку і пішов з ним до капраля. Капраль відобрав ухо, оглянув, обтер від піску о холяву чобота і заніс єго панови »фірерови«. І так дальше і так дальше перейшло ухо через руки вахмайстра і иньших і по довгих рапортах дістало ся до рук самого ротмайстра. Вкінци вислано з касарнї »дінстцетлю« до шпиталя, в котрій »просить ся послушно залучене під ⁄. ухо пришити гузареви X, який находить ся там на »курациї«.

— **Месть дентиста.** До доктора Русо в Парижи задзвонив хтось сими днями, а слуга впустив єго до комнати. — Пане доктор — відзиває ся гість до лїкаря — мене страшно зуби болять, будьте ласкаві та подивіть ся і порадьте що. — Лїкар здивував ся не мало пізнавши, в новім пацієнтї того драба, що панї Русо, котра ішла з чоловіком попід руку, вихопив з руки торбинку а в нїй 50 франків. — Прошу, сядьте собі онтам — сказав доктор, показуючи гостеви операцийний столець. — Щоби побачити, що вам бракує, мушу насамперед зробити відтиск з ваших зубів, то не болить. — Способу робленя відтисків мало вже тепер уживають і до него треба великої зручности оператора, бо маса за кілька мінут робить ся тверда як камінь. Коли докторови здавало ся, що маса на зубах пацієнта вже досить затвердла, каже до него: Три днї тому назад вирвали ви з рук моїй жінцї торбинку з грішми, тепер кажу вас відставити на полїцию. — Злодїй хотїв щось на то сказати, але ледви що міг язиком рушити, бо маса на зубах не давала єму говорити, мав рот залїплений ґіпсом... Відставлений на полїцию, просив, щоби єму дали перо і папір та списав цїле зізнанє, все як було; признав ся, що украв гроші і обіцяв вернути назад тих 50 франків. Доктор пристав на то, відкликав внесену жалобу, а відтак за помочию долотка і молотка видовбав пацієнтови ґіпс з рота.

Наука, штука, лїтература.

— **Український Альманах.** »Лїтературно-Науковий Вістник« оголошує: »Від нашого співробітника, талановитого поета д. М. Вороного одержали ми отсю »Відозву« з просьбою помістити її в нашому і в иньших галицько руських виданях:

Маючи на цїли уложити та видати тут на Чорноморщинї, в Катеринодарі, русько-український альманах, який би змістом і виглядом бодай по-части міг наблизити ся до новійших течій та напрямків в сучасних лїтературах европейських, і бажаючи стягнути як найширший круг співробітників (в тім числї і передовсїм молоді сили по сей тамтой бік »полїтичної прірви«), обертаюсь отже до тих Вп. Товаришів, котрі вже працювали або мають охоту працювати на поли красного письменства, з уклінним проханєм — чи не були-б ласкаві прилучитись до спільної працї і пером своїм причинитись до осягненя згаданої цїли. Час вже і галицьким Русинам брати більшу участь в українських виданях за російським кордоном!

Увага: Усуваючи на бік ріжні заспівані тенденциї та вимушені моралї, що раз-у-раз згодила наших молодих письменників на стежку шабльону і вузкої обмежености, а також уникаючи творів грубо-натуралїстичних, брутальних, натомість бажало-б ся творів хоч з маленькою цїхою ориґінальности, з незалежною свобідною ідеєю, з сучасним змістом; бажало-б ся творів, де-б було хоч трошки фільософії, де-б хоч клаптик яснїв того далекого блакитного неба, що від віків манить нас своєю неосяжною красою, своєю незгубною таємничостию... На естетичний бік творів має бути звернена найбільша увага.

Останнїй термін надсиланя творів: *до Різдва* (половина грудня ст. ст.) Авторам будуть прислані примірники gratis. Листи й рукописи так рекомандовані, як і прості — надсилати тільки на адресу: *Russland — Россія, г. Екатеринодаръ, Кубанской области, Городской Банкъ, Николаю Вороному.*

Телеґрами.

Будапешт, 1. падолиста. Цїсар вчера о 10. год. перед полуднем удїляв загальних авдиєнциї. Пополудни виїхав до Ґеделе, а в понедїлок повертає до Пешту.

Віденъ, 1. падолиста. Грецкий король Юрий остає ту аж до 10 с. м. і дожидає повороту цїсаря з Будапешту.

Будапешт, 1. падолиста. Президентом угорского сойму вибрано вчера ґр. Альберта Аппонїого 242 голосами на 282 голосуючих. Кандидат партиї независимих, Беля Ком'яти, одержав 36 голосів. Віцепрезидентами вибрані: Беля Талїян і Гавриїл Даниель.

Інсбрук, 1. падолиста. Професор Менестріно розпочав вчера третий раз свій виклад, але нїмецкі бурші счинили такий крик, що проф. Менестріно на довший час відложив виклади.

Петербург, 1. падолиста. При кінци мая надїють ся ту приїзду француского президента Любета. Заразом француска ескадра відвідає Лїбаву і Кронштад.

Париж, 1. падолиста. В справі французко-турецкого непорозуміня ходить чутка, що Франция має загорнути один турецкий порт з більшим округом землї, аби приневолити Туреччину до звороту належних Франциї грошей.

Льондон, 1. падолиста. Лїкарский тижневник »Lancet« доносить, що король Едвард є здоровий і не піддавав ся нїякій операциї.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна.

Небувала, сензацийна проґрама!

від 16. до 31. жовтня 1901.

При співучасти військової музики 24. п. п.

1) **Stack з Мільтону**, найславнїйші ґімнастики на потрійнім реку. 2) **The 4 Berrlings**, знаменитий акт воздушний. 3) **Karley Trio**, коміки grotesque і музикальні. 4) **Rubens**, транспарентовий маляр. 5) **François Rivoli**, мімік в товаристві Емми Rivoli. 6) **Реклямоґраф** і орхестра 7) **Les trois Berg**, турецкий акт фантастичний. 8) **Александер Trebitsch**, гуморист. 9) **Lina Morganti**, артистка в свистаню. 10) **Jelli Trio**, вокальний терцет і дансерки.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Лекцийна комісия

студентів фільософічного виділу львівского унїверситету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовского, поручає здібних інструкторів і домових учителїв. — Устні зголошеня приймають члени комісиї щоденно (навіть в недїлї і сьвята) на унїверситетї (I п. Саля VIII) межи 12 і. год. — Адреса: Лекцийна комісия студентів фільософічного виділу, Львів, Унїверситет.

Дешевим і гарним дарунком

при всяких нагодах,

— — — — — — яко гарна прикраса комнат і

Картини: **Верещаґіна, Шевченко в домовинї і Сластьона, Шевченкова могила.** — — — — — — —

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ з пересилкою за *1 кор. 60 сот.*

Др. Олександер Богдан КУЛАЧКОВСКИЙ,

субституат надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в карних справах у Відни, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

„ТОВАРИШ“

ілюстрований календар

на 1902. рік.

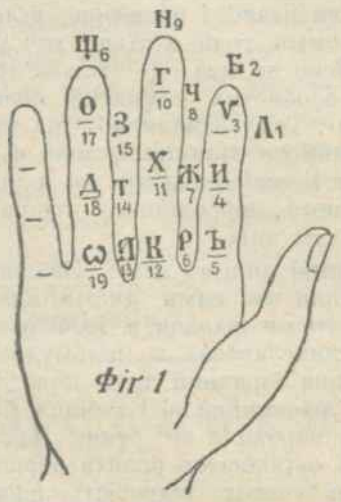

„Календар в руцї.“

Купуйте »Товариша«, богато ілюстрований календар на 1902. рік.

Товариш — се перша в тім родї книжка взагалї в нашім краю.

Товариш містить в собі 24 карт зьвіздистого неба (по дві на кождий місяць) і богато ілюстраций, прим. з війни бурскої, хіньскої, портрети визначнїйших людей і т. ин.

Товариш подає раду, як виберати собі званє і як радити собі в ріжних хвилях і потребах житя.

Товариш важний і потрібний для всїх, а приступний для кождого, хто лише уміє читати.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати »Календар в руцї« і знати, як робить ся календар.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати справдї товариша, котрий стане єму в пригодї в неоднїй хвилї житя.

Хто собі купить „Товариша“, буде мати книжку, котра придасть ся єму не лиш на один рік, але й на цїле житє.

Хто хоче пересьвідчити ся, що то все правда, що тут написано, нехай купить собі »Товариша«, а певно не пожалує. Цїна 1 кор. без пересилки почтової; з пересилкою о 10 сотиків більше. Замовляти у Сеня Ґорука у Львові, площа Домбровского ч. 1.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНЇСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

одиноке руске товариство асекурацийне, обезпечає будинки і всї предмети движимі против огневих шкід.

»Днїстер« припоручили Преосьвящ. Ординарияти Всеч. Духовеньству і вірним всїх трех Епархій.

Фонди ґваранцийні »Днїстра« з днем 31. грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор. 11 сот.	разом	
Резерва премії	171.942 „ — „	520.406 кор. 65. сот.	
Резерва специяльна	6.000 „ — „		
Фонд емеритальний	30.924 „ 54 „		

Тарифи »Днїстра« умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі звороттів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премії.

»Днїстер« виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди лїквідують ся безпроволочно в присутности Делеґата і 2 членів.

Полїси »Днїстра« принимають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Снятинї, Городенцї, Теребовли, Залїщиках, Городку і Богородчанах.

НА ЖИТЄ треба обезпечатись тілько через »Днїстер« в Товаристві взаїмн. обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через »Днїстер« іде часть провізиї на рускі публичні добродїйні цїли; полїси і квіти видає Краківске Товариство рускі.

»Днїстер« пошукує спосібних аґентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько аґенций »Днїстра«. Аґенти заробили вже 274.964 кор. провізиї.

Зголошеня о аґенциї треба вносити до Дирекциї у Львові.

Від огню обезпечайте ся тілько в »Днїстрі«.

На житє обезпечайте ся тілько через »Днїстер«.

Селяне! убігайте ся тілько о аґенциї »Днїстра«.

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Ґалацу), Гусятина
		6·46	з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1·35	8·50	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту. Берлина
		11·45	з Ряшова, Любачова, Самбора
		11·55	зі Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		12·55	з Янова
		1·10	зі Сколього, Калуша, Хирова а з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.
		3·14	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
		4·40	зі Самбора, Борислава, Стрия
	2·20	5·11	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.
	2·35	5·35	„ „ „ на дв. голов.
		5·50	з Кракова
		5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачова
Ніч			
		7·36	з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		8·50	з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.
		9·41	з Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно
		9·20	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
	8·40 2·31	9·50	з Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова
	12·15	9·40	з Чернівцїв, Букарешту,
		10·20	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша
		10·20	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		10·02	» » » на дв. голов.
		3·12	з Підволочиск Копичинець на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Станиславова. Підвисокого, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·08	6·43	» » » дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Варшави), Берлина
		9·00	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 15. вер
		9·15	до Янова
		9·25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз
		9·42	„ » » дв. гол.
		10·20	до Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	2·40	10·25	до Чернівцїв,
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлї і сьвята
		2·15	до Брухович від 16. мая до 16. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачова
Ніч			
		6·10	до Станиславова
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в днї б. а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
		7·10	до Тернополя, Бродів дворець головний
		7·32	„ дворець Підзамче
		7·25	до Сокаля і Рави рускої
		7·52	до Брухович (13. мая до 16. вер. в нед. і сьв.)
		9·30	до Янова від 1. мая до 15. вересня
	2·51	10·30	до Чернівцїв і Іцкан
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	» » дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Берлина, Самбора
		4·45	до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно-европейский рівнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — В містї видають білети їзди: Звичайні білети аґенция часописий Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі иньші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5. в подвірю, сходи II., двері ч. 62) в урядових годинах (8—3 а в сьвята 9—12).

Всїлякі

КУПОНИ

і

вильосовані

цїнні папері

виплачує без потрученя провізиї або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского